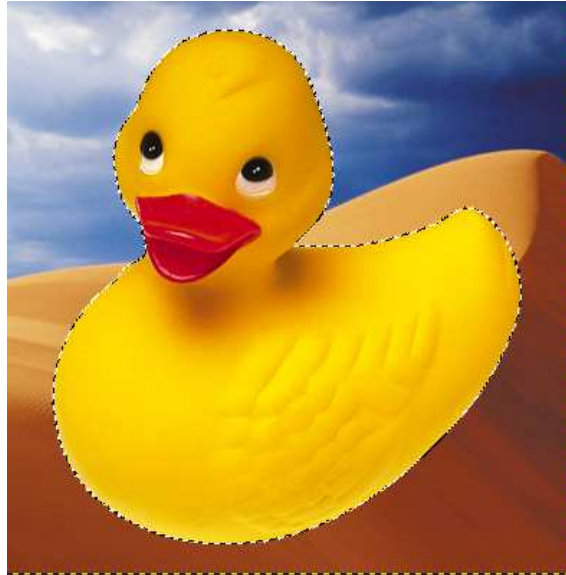

SLOJEVI

Pregled opcija i naredbi za rad sa slojevima

Kada se u GIMP-u koristi naredba *Paste* prebacuje se kopirani dio na sliku kao novi sloj, Slika 1. Nov sloj se dobija i kada se sadržaj selekcije prevuče sa jedne slike na drugu. Elementi slike na jednom sloju se mogu mijenjati, a da se pri tome ne utiče na sadržaj drugih slojeva.

Slika 1 Patka je selektovana kopirana (*Edit\Copy*) i prebačena (*Edit\Paste*) na sliku *Dune*.
Prebacuje se preko cijele odredišne slike.

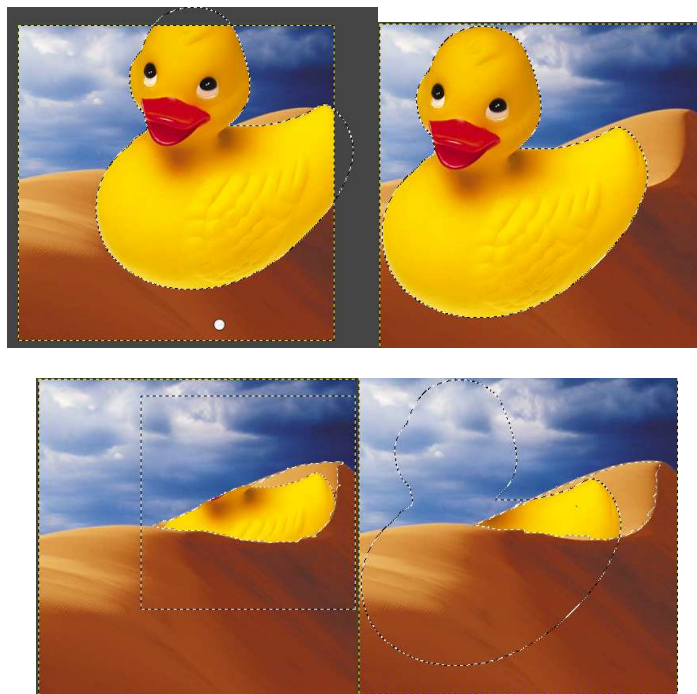
Samo GIMP-ovi formati *xcf* i *TIFF* čuvaju slojeve, svi ostali ih spajaju u jedan sloj. Treba biti pažljiv prilikom snimanja slika koje posjeduju slojeve, kako se ne bi, odabirom nekog drugog formata, izvršilo stapanje slojeva, čime bi slojevi bili nedostupni prilikom ponovnog otvaranja slike u novom formatu. Naravno, kopija slike se može napraviti u bilo kojem formatu, samo je bitno da se u originalnoj slici sačuvaju slojevi, kako bi se mogli naknadno obrađivati.

Pored mogućnosti prebacivanja sloja kombinacijom naredbi *Copy – Paste*, meni *Edit* daje dodatne mogućnosti za kopiranje i manipulaciju slojevima:

- **Edit\Paste** – Kada na slici postoji selekcija, ona se koristi za pozicionirane kopiranog sadržaja. Naime, kopirani sadržaj se pozicionira oko centra selekcije (gore lijevo na Slici 2), inače se širebacuje u centar slike (Slika 1).
- **Edit\Paste In Place** – Za razliku od *Edit/Paste* komande, kojom se iskopirani sadržaj prebacuje u centar platna (selekcije), ova komanda ga pozicionira na istim koordinatama na kojima je bio u izvornoj slici. (gore desno na Slici 2).
- **Edit\Paste Into Selection** – još jedna od komandi koja omogućava pravljenje slojeva. Razlika u odnosu na *Paste* je u tome što se kopirani dio

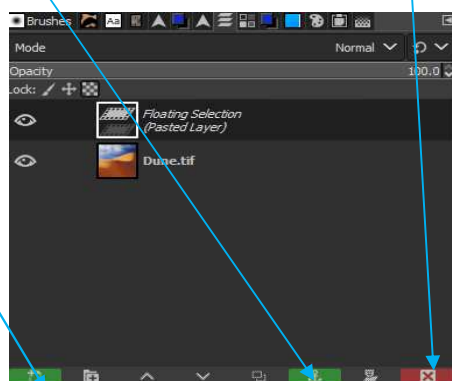
odsijeca, tako da se zadržava samo sadržaj koji može da stane u selekciju. (dolje lijevo na Slici 2).

- **Edit\Paste Into Selection In Place** – radi isto šta i *Edit\Paste Into Selection*, samo što je kopirani sadržaj pozicioniran isto kao na slici sa koje je prenet (dolje desno na Slici 2).

Slika 2 Patka je selektovana kopirana i prebačena na sliku sa dinom na kojoj je selektovan svjetliji dio dine. Prebacivanje je izvršeno korišćenjem naredbi: *Edit\Paste* (gore lijevo), *Edit\Paste In Place* (gore desno), *Edit\Paste Into Selection* (dolje lijevo), *Edit\Paste Into Selection In Place* (dolje desno)

Bez obzira na to koji od prethodno opisanih načina prebacivanja kopiranog sadržaja da je iskorišćen, kopirani sadržaj se prebacuje kao plutajuća selekcija (*Floating Selection*) i privremeno je na novom sloju, što se može vidjeti na paleti *Layers* (Slika 3). Može se imati samo jedna ovakva plutajuća selekcija. Za dalji nastavak, nakon što se kopirani sadržaj pomjeri na željeno mjesto, mora se odabrati jedna od radnji na koje ukazuju aktivne ikonice na dnu ove palete: formiranje novog sloja sa prebačenim sadržajem, stapanje sa donjim slojem, ili odbacivanje kopiranog sadržaja

Slika 3 Paleta *Layers* nakon prebacivanja kopirane patke.

Ukoliko se odabere prebacivanje kopiranog sadržaja na novi sloj, nema razlike između *Paste* i *Paste Into Selection* komandi (), odnosno biva vidljiv kompletan sadržaj selekcije. Isto važi i za *Paste In Place* i *Paste Into Selection In Place*. Ukoliko se odabere stapanje sa donjim slojem (*Anchor the floating layer*) opcije *Paste Into Selection In Place* i *Paste Into Selection* na donji sloj “lijepe” kopirani sadržaj odsječen selekcijom, dok preostale dvije “lijepe” kompletan kopirani sadržaj koji može stati na odredišnu sliku.

Adobe Photoshop ima opciju *Edit/Paste Into* koja automatski formira sloj sa kopiranim sadržajem, tako da je vidljiv samo dio u obliku selekcije, ali koji se može dalje transformirati kompletan i prilagođavati veličina i pozicija onoga šta će biti vidljivo na slici, pri čemu stalno imamo dva nezavisna sloja. Ako bismo prebacili nešto sa *Paste Into Selection In Place* ili *Paste Into Selection*, pa probali da alatima za transformaciju transformišemo sadržaj, vidjeli bismo da će se transformirati samo dio kopiranog sadržaja koji je oblika selekcije (Slika 4).

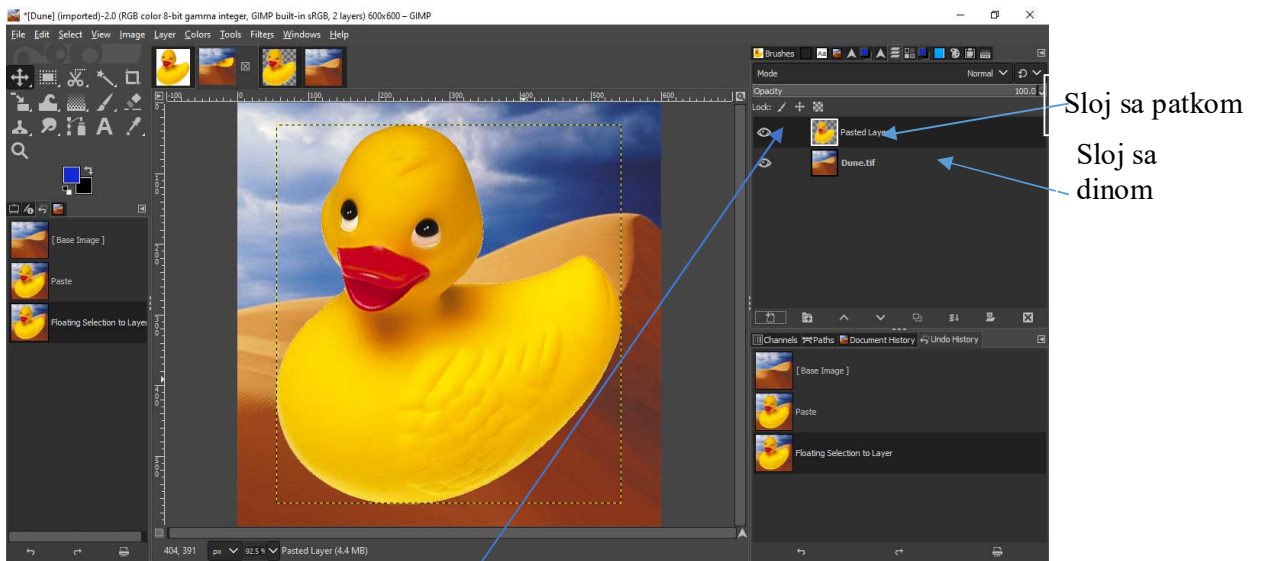
Slika 4 Tijelo patke je selektovano i prebačeno opcijom *Edit/Paste Into Selection* na dinu, na kojoj je selektovan svjetliji dio. Nakon toga je odrađeno skaliranje (smanjivanje).

Da bismo dobili transformisani kompletan kopirani sadržaj, ali da se vidi samo njegov dio koji je oblika selekcije, isti je potrebno prebaciti na novu sliku opcijom *Edit/Paste*, dok je selektovan željeni dio na odredišnoj slici (da bi se pozicionirao u odnosu na centar selekcije), nakon toga alatima za transformaciju odraditi željenu transformaciju sadržaja i pozicionirati ga po želji (Slika dolje lijevo), kopirati dobijeni sadržaj, odbaciti trenutni plutajući sloj, vratiti se u paleti *Undo History* nazad do koraka kada smo imali selekciju, a prije odradene *Paste* komande i prebaciti ga opcijom *Paste Into Selection In Place* (slika dolje desno) i odabrati stapanje sa donjim slojem ().

Slika 5 Patka transformisana i pozicionirana tako da bude u selekciji vidljiv željeni dio i veličina

Slika 6 Paleta *Layers* i sadržaj slike nakon kopiranja patke *Edit/Paste* bez selekcije

Prilikom rada sa slojevima od velike je pomoći paleta *Layers*, pa se treba detaljno izučiti koje mogućnosti nudi, Slika 7.

Paleta *Layers*:

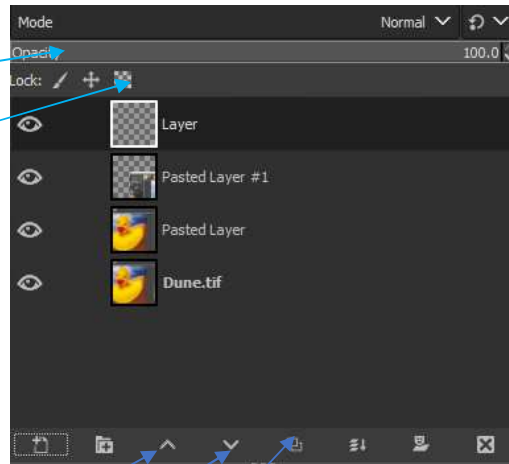
Redosljed slojeva na paleti *Layers*, odgovara redosljedu na slici. Slika 6 – donji je sloj sa dinom, a gornji je sloj sa patkom.

Može se obrađivati samo po jedan sloj, i to onaj koji je aktivan. **Aktivan** je onaj sloj koji je istaknut na paleti *Layers*. Ako želimo da obrađujemo neki drugi sloj, kliknemo na njegovo ime u paleti *Layers*, čime ga činimo aktivnim.

Ikonica oka pored imena sloja u paleti *Layers* znači da je sloj **vidljiv**. Da ga učinimo nevidljivim kliknemo na ovu ikonicu. Ponovni klik bi ga opet učinio vidljivim. Na ovaj način ne brišemo sloj, samo ga činimo trenutno nevidljivim, kada nam je to neophodno, da bismo, na primjer, vidjeli detalje sa sloja koji se nalazi ispod njega, ili jednostavno htjeli da vidimo na kojem se sloju nalazi neki detalj sa konačne slike.

Da bi se svi slojevi, osim jednog, učinili nevidljivim pritisne se ikonica oka pored imena tog sloja uz istovremeno pritiskanje tastera *Shift*. Ponovni pritisak imena lijevim tasterom miša uz pritisnut *Shift*, čini sve slojeve vidljivim.

Podešavanje prozirnosti
– *Opacity*
Zaključavanje pojedinih
atribuda sloja - *Lock*

Slika 7 Paleta Layers

Novi prazan sloj se pravi pritiskanjem ikonice novog sloja, prve na dnu palete *Layers*. Ista ikonica kao ikonica za otvaranje novog dokumenta u tekst editorima.

Promjena redosljeda slojeva – Vršiti se povlačenjem njihovih prikaza na paleti *Layers* ili pomjeranjem aktivnog sloja uz pomoć ikonice za pomjeranje naviše i naniže na paleti *Layers*.

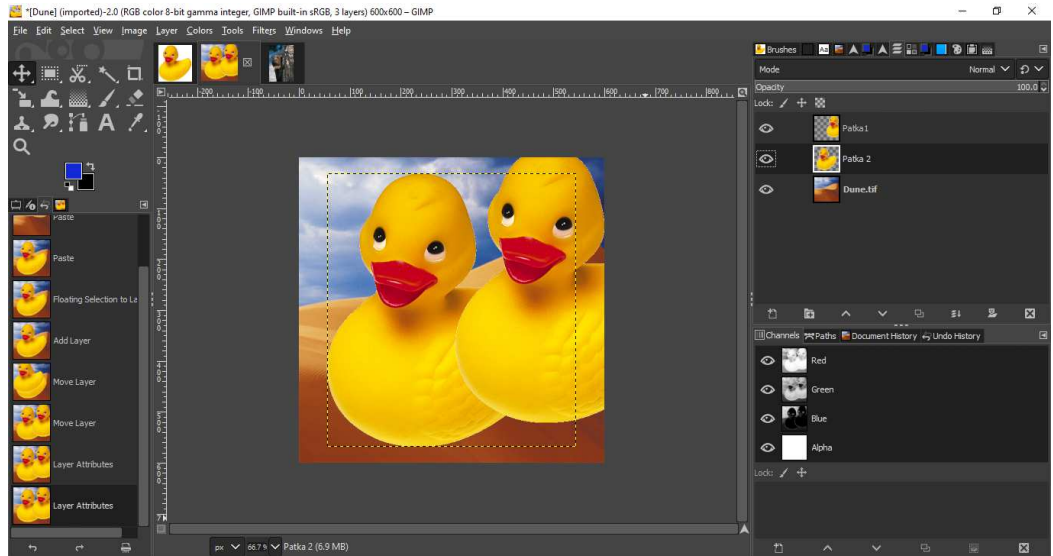
Kopija aktivnog sloja se dobija pritiskanjem na petu ikonicu na dnu palete *Layers*.

Da bi se **izbrisao sloj** treba ga učiniti aktivnim i pritisnuti ikonicu X, posljednju na dnu palete *Layers*, ili njegov prikaz u paleti *Layers* prevući na ovu ikonicu.

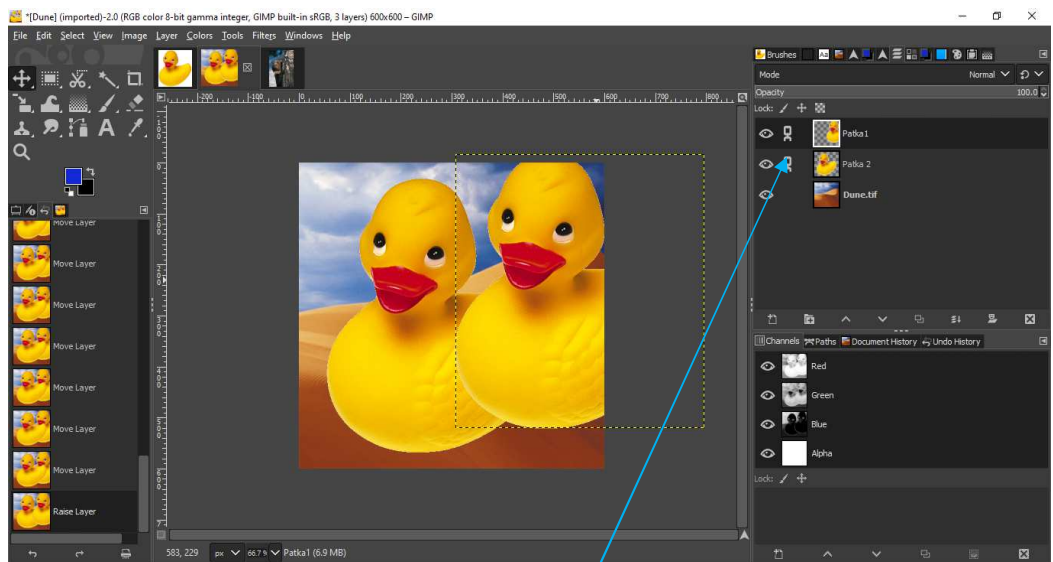
Stapanje slojeva (*Merge*) – se vrši pomoću treće od kraja ikonice sa palete *Layers*. Klikom na ovu ikonicu stapaju se u jedan, aktivni sloj i sloj ispod njega. *Shift* i pritisak na ovu ikonicu stapa sve slojeve iz jedne grupe. Grupa slojeva se može napraviti pritiskanjem na drugu ikonicu sa dna palete *Layers* i prevlačenjem u kreiranu grupu na paleti *Layers* slojeva koje želimo grupisati. *Ctrl* i klik stapa sve vidljive slojeve u jedan sloj.

Grupisanje slojeva – Slojevi se mogu grupisati tako što će se klikom na ikonicu fascikle (foldera) kreirati nova grupa, a nakon toga slojevi koji se žele povezati prevlačiti u tu grupu.

Slojevi se mogu povezivati – klikanjem na prostor pored ikonice oka. Nakon klika se pojavljuje ikonica lanaca, koja je indikator da je par slojeva povezano (Slika 9).

Slika 8 Slika sa tri sloja, prije povezivanje slojeva sa patkama

Slika 9 Slika sa tri sloja, nakon što su dva sloja sa patkom povezana. Sada se pomjeranjem jedne patke, izvršilo pomjeranje i druge, kako bi međusobni odnos ostao neizmijenjen (vidi prethodnu sliku).

Lock: Nalazi se u paleti *Layers* iznad spiska i prikaza slojeva koji postoje na slici (Slika 7) i omogućava razne vrste zaključavanja atributa slojeva.

Lock Pixels – sprečava da se oboji ili izmijeni sloj.

Lock Position and Size – ne dozvoljava premještanje i transformisanje slojeva, ali dozvoljava sve ostalo.

Lock Transparent Pixels – omogućava da se boji samo preko slike na sloju. Ne dozvoljava bojanje preko bezbojnih piksela.

Opacity na paleti *Layers*, iznada opcija *Lock*, mijenja prozirnost nekog sloja (Slika 9). Prozirnost je podrazumijevano postavljena na 100, ali se može

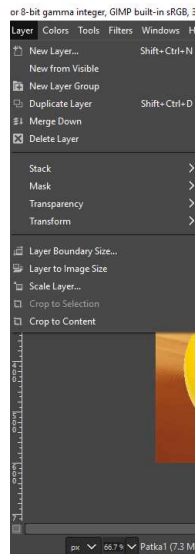
mijenjati unošenjem željene vrijednosti ili pomjeranjem klizača koji se pojavljuje pritiskom na trougao pored trenutne vrijednosti za prozirnost.

Mješavine (Mode) – biraju se iz padajućeg menija palete *Layers* – ispod opcije *Opacity*. Neke od mogućih mješavina, načina na koji će se stapati boje sa sloja za koji se odabere, sa slojevima ispod njega, su:

- ***Multiply*** – potamnjuje boje sa različitih slojeva, tamo gdje se miješaju, kao da se nanose jedna preko druge vodenim bojama.
- ***Screen*** – posvjetljava boje sa različitih slojeva, tamo gdje se miješaju.
- ***Difference***- pravi fotonegativ, odnosno inverziju pomješanih slika, u skladu sa njihovim bojama.
- ***Overlay*** – umnožava tamne boje, a posvjetljava svijetle
- ***Soft Light i Hard Light*** – isti efekat kao *Overlay*, samo suptilniji u prvom slučaju, odnosno naglašeniji u drugom.
- ***Color*** miješa boju sa sloja sa detaljima ispod.
- ***Luminosity*** zadržava detalje na sloju i miješa ih sa bojama ispod.
- ***Darken***- daje samo tamne piksele slike. ***Lighten*** radi suprotno.

Samo se jedan mod miješanja može izabrati za neki sloj.

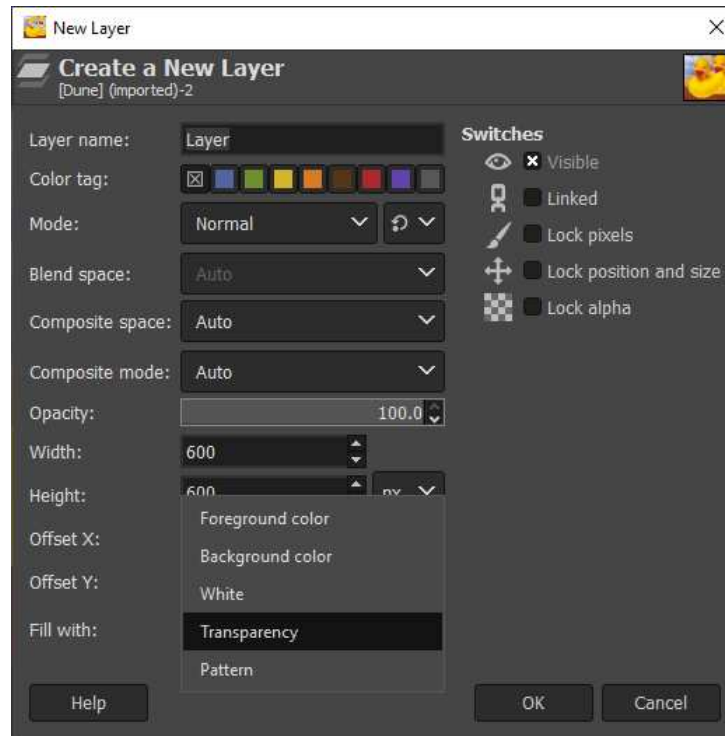
Pored opcija koje postoje na paleti *Layers*, meni *Layers* sadrži i dodatne opcije od kojih je značajno dodavanje *Alpha Channel* preko *Transparency* i opcije za transformisanje sloja – *Transform* koje su iste kao one iz menija *Image*, samo što transformišu trenutno aktivni sloj, a ne kompletnu sliku.:

Slika 10 Meni *Layers*

I sa palete *Layer* i iz menija *Layers* opcija *New* otvara dijalog boks za odabir parametara novog sloja (Slika 11). Ovdje se mogu podešavati karakteristike novog sloja, kao što je ime (*Layer Name*), boja kojom će biti obilježen u spisku slojeva na paleti *Layers* (*Layer Tag*), mod miješanja, prozirnost, dimenzije i boja kojom će biti popunjen novi sloj (*Fill with*). Sloj može biti u boji prednjeg plana, pozadine, bijeloj boji, proziran (*Transparent*) ili definisan šablonom (*Pattern*). **Svaki naredni sloj kreiran preko prečice/ikonice sa dna palete *Layers* (Slika 7) biće popunjen bojom/prelivom koji je posljednji izabran ovim dijalog boksom.**

Layer/New from Visible – kreira novi sloj koji će biti kombinacija vidljivih slojeva.

Slika 11 Dijalog boks *Layer/New Layer*

Slojevima se mogu dodati stilovi slični onima koji su u *Photoshop*-u bili dostupni u meniju *Layers/Layer Style*, preko menija *Filters*, i to preko grupe filtera *Lights and Shadow*.